

Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E. c)
Istorie

Testul 4

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „1866. októberében a szultán elismerte Károlyt, mint trónörökös, de irreális módon fenntartotta azt az elvet, hogy az Egyesült Fejedelemségek az Oszmán Birodalom szerves részét kell, hogy képezzék.

Időközben áprilisban az ideiglenes kormány választásokat szervezett egy új Képviselőház létrehozása érdekében. Mivel ez Alkotmányozó Országgyűlésként működött, ezért első kötelességének egy új alkotmány kidolgozását és elfogadását tartotta. Éles viták után [...] 1866. június 29/július 11-én az Országgyűlés egyöntetűen elfogadta az alkotmányt, amit másnap I. Károly is szentesített. [...] Ez [...] megteremtette egy képviseleti kormány megválasztásának körülményeit, előírta a miniszeri felelősséget és megerősítette a hatalom szétválasztásának elvét. Ugyanakkor, részletesen megállapította az állampolgári jogokat és szabadságjogokat. [...] Az 1866-ban bevezetett parlamentáris rendszert a törvényhozó hatalom döntő szerepe jellemezte. [...] Ez majdnem egyenlő társ volt az uralkodóval a törvények kidolgozásában, és elnyerte azt a jogot, hogy a minisztereknek kérdéseket tehetett fel a követendő politikai vonalra vonatkozóan, valamint a hatalmi visszaélésekkel kapcsolatosan. [...] Mégis az uralkodó jelentős hatalommal bírt. [...] Megtartotta a döntő szerepét a törvényhozás folyamatában. A parlament elé terjeszthette saját törvénytervezeteit, és megvétózhatta a parlament törvénytervezeteit, amit a törvényhozó testület nem tudott ellensúlyozni.”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

B. „Már az idegen származású hercegnek [...] az ország élére hozatala, ahogy a Porta jóváhagyása nélkül elfogadott 1866-os alkotmány is [...] a függetlenség bizonyítékai voltak. Ezek kiegészültek az 1867-ben elfogadott pénzügyi rendszerrel és a nemzeti fizetőeszköz használatával (lej), [...] a Garantáló Hatalmak felé címzett 1870-es emlékirattal, amelyben Belgium jogállását kérték Romániának [...], az Osztrák-Magyar Monarchiával kötött 1875-ös kereskedelmi egyezményrel [...]. Az Oszmán Birodalom hűbéri függése csupán jogi formássá vált. [...] Idő kérdése volt a változás. A helyzet megoldására a kedvező alkalom a keleti kérdés újranyitásával jelentkezett [...]. 1877. április 4/16-án, Kogălniceanu egyezményt írt alá Oroszországgal, amelyben beleegyeztek az orosz hadsereg Románia területén való áthaladásába [...], azzal a feltétellel, hogy tiszteletben tartják az ország területi integritását. Ez a megoldás ugyanakkor kockázatot is jelentett Románia számára, mivel ezzel lemondott a hét európai nagyhatalom jóállásáról [...]. Csupán Oroszország garanciája maradt. [...] Oroszország nem tartotta magát az aláírt Egyezményhez [...]. Az orosz csapatok az Egyezmény parlamenti elfogadása előtt átlépték a Prutot és közvetlen módon intéztek kiáltványt «Románia lakosaihoz», anélkül, hogy megemlégték volna az uralkodót [I. Károly], a kormányt, a nemrég aláírt Egyezményt.”

(I. Bulei, *O istorie a românilor*)

Válaszoljon a következő követelményekre a források alapján!

1. Nevezze meg a Romániát hűbéri függésben tartó államot a **B** forrás alapján! **2 pont**
2. Írjon ki egy információt az **A** forrásból az uralkodó törvényhozói előjogaira vonatkozóan! **2 pont**
3. Nevezze meg az uralkodót és a román állam alaptörvényét, amelyre utalást tesz úgy az **A**, mint a **B** forrás is! **6 pont**
4. Írja ki a vizsgalapra annak a forrásnak a betűjelét, amely szerint a parlamentáris rendszer a törvényhozó hatalom döntő szerepével jellemezhető! **3 pont**
5. Emeljen ki a **B** forrásból két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, határozza meg mindkét információ szerepét (ok, illetve okozat)! **7 pont**
6. Mutasson be a románok által véghezvitt két tettet 1877-ből, a **B** forrásban említettek kivül! **6 pont**

7. Nevezzen meg egy hasonlóságot két 1848-ban kidolgozott politikai elképzelés előírásai között.
4 pont.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrást:

„Hatalomra jutását követően Ștefan [cel Mare] visszatért Moldva hagyományos külpolitikájához, a Lengyelországgal való szövetséghez. Miután néhány alkalommal betört a lengyel területre, ahol az ő, hatalomból eltávolított, riválisa tartozkodott, 1459. áprilisában Ștefan egy egyezményt kötött Kázmér lengyel királlyal, melyben elismerte egyedüli uralkodónak [...]. Hűségének zálogául, Ștefan átengedte a lengyel királynak a dnyeszteri Hotin várát [...] valamint vállalta, hogy tiszteletben tartja a Lengyelországba menekült moldvai bojárok vagyonát. Ezen engedményért cserében, amelyeket Ștefan [cel Mare] éveken belül érvényteleníteni kívánt, eltávolították Moldva határaitól legfőbb riválisát, Petru Aron-t, ki a legfőbb veszélyt jelentette az új uralkodó még meg nem szilárdított hatalmára.

A Lengyelországhoz való közeledés egyet jelentett a Magyarországtól és Havasalföldtől való eltávolodással. Ennek jelei korán megmutatkoztak, hiszen az ellentétek oly méreteket öltöttek, hogy amikor 1462-ben II. Mohamed Vlad Țepeș uralkodó elleni támadása kedvező feltételeket teremtett, Ștefan megpróbálta elfoglalni Chilia-t, de nem járt sikerrel. Három évvel később, 1465-ben, egy meglepetésszerű támadás következtében, Moldva uralkodójának sikerült elfoglalnia az oly régóta áhított Duna torkolatánál lévő várat, ezáltal súlyosan aláásva Magyarország és Havasalföld kereskedelmi érdekeit. A helyzet stabilizálása érdekében, Hunyadi Mátyás 1467 végén egy hadjáratot vezetett és egy nagyszámú sereg élén Moldva fővárosáig, Suceavaig haladt előre, ahol remélte, hogy az ő jelöltjét sikerül majd Moldva élére állítania. Azonban Baia-nál [...], ahol a király megállt, hogy a végső támadást előkészítse, Ștefan ellentámadásba lendült; mivel néhány bojár elárulta, nem sikerült teljesen megsemmisítenie a magyar sereget. A csata döntetlenül zárult, de a király támadásának lendületét megállították. Mivel képtelen volt folytatni az előrenyomulást, Hunyadi Mátyás úgy hagyta el Moldvát, hogy célját nem sikerült megvalósítania.”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

Válaszoljon a következő követelményekre a fenti forrás alapján!

1. Nevezze meg az adott forrás alapján Havasalföld uralkodóját! **2 pont**
2. Nevezze meg a századot, amelyre az adott forrás vonatkozik! **2 pont**
3. Nevezzen meg az adott forrás alapján az 1459. évi diplomáciai cselekedetet és egy okot, ami miatt a moldvai uralkodó elfogadta azt! **6 pont**
4. Írjon ki a forrásból két információt, amely az 1462-ben zajlott történelmi eseményekre vonatkozik. **6 pont**
5. Fejtse ki véleményét a forrás alapján az 1467-ben zajlott eseményekről és támassza alá az adott forrásból vett két információval! **10 pont**
6. Érveljen egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, miszerint Moldva egy központi intézményének képviselője részt vett az 1491-1500 közötti nemzetközi kapcsolatokban. (Pontot ér a megfelelő történelmi tény bemutatása és az ok-okozati összefüggést, valamint a következtetést kifejező szavak használata). **4 pont**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Írjon egy megközelítőleg két oldalas esszét Románia 1951-1985 közötti fejlődéséről, figyelembe véve a következőket:

- említse meg két történelmi tettet, amely Romániában zajlott le és ezek egy-egy jellegzetességét az 1951-1964 közötti időszakból;
- nevezze meg a XX. század hetedik évtizedében elfogadott román alaptörvényt, és mutassa be ennek egy előírását;
- fogalmazza meg véleményét Románia 1971-1985 közötti fejlődését illetően, és támassza ezt alá egy történelmi érveléssel.

Figyelem! Pontot ér a **megfelelő történelmi nyelvezet** használata, az esszé **felépítése**, az **ok-okozati összefüggések** kiemelése, a **történelmi érv** kidolgozása (a megfelelő történelmi tény bemutatása és az ok-okozatiságot valamint a következtetést jelző összekötő szavak használata), a **történelmi események megfelelő időrendi/logikai sorrendjének**, valamint a **terjedelmi követelményeknek** a betartása.